

Sediul materiei: art. 209-210 CPP.

- ↻ este singura măsură preventivă privativă de libertate ce **poate fi dispusă**:
- de procuror;
 - de organul de cercetare penală.

↻
NB În cazul în care reținerea a fost dispusă de organul de cercetare penală, acesta are **obligatia** de a-l informa pe procuror cu privire la luarea măsurii arestării preventive, **de îndată și prin orice mijloace** [art. 209 alin. (13) CPP].

- ↻ se poate dispune **față de**:
- suspect;
 - inculpat.
- ↻ faza procesuală:
- se poate dispune pe parcursul urmăririi penale.
- ↻ durata:
- se poate dispune pe o perioadă de **cel mult 24 de ore** [art. 209 alin. (3) CPP].

↻
NB Durata măsurii reținerii **nu poate fi prelungită**.

↻
NB Termenul de 24 de ore se calculează pe **unități pline de timp**: ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia (art. 271 CPP).

↻
NB În durata reținerii **nu se include**:

- timpul strict necesar conducerii suspectului sau inculpatului la sediul organului judiciar, conform legii.
- perioada cât suspectul sau inculpatul s-a aflat sub puterea unui mandat de aducere legal emis, dacă acesta a fost adus în fața organului de cercetare penală sau a procurorului, pentru a fi audiat, în baza unui asemenea mandat.

I. CONDIȚII PENTRU A SE PUTEA DISPUNE MĂSURA REȚINERII

- ↻ să existe probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că persoana împotriva căreia se dispune reținerea a săvârșit o infracțiune;
- ↻ să fie necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului sau a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni;

- să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care este luată și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia;
- să nu existe nicio cauză care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale (art. 16 CPP);
- suspectul sau inculpatul poate fi reținut **numai** după audierea de către organul de urmărire penală, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu;
- să fie declanșat procesul penal și urmărirea penală să fie continuată;
- fapta pentru care este reținut suspectul sau inculpatul să fie sancționată cu pedeapsa închisorii, sau a închisorii alternativ cu amenda – indiferent de limitele pedepsei prevăzute de lege.

Aceste condiții trebuie să fie îndeplinite **în mod cumulativ**.

DOCTRINĂ. Referitor la temeuri, din art. 5 parag. 1 lit. c) din Convenția europeană a drepturilor omului reiese că privarea de libertate este justificată dacă persoana a fost arestată sau reținută atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a o împiedica să săvârșescă o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia. Cu privire la conținutul noțiunii de „motive verosimile” sau „motive temeinice”, împrejurări care constituie în final condiții pentru luarea măsurilor privative de libertate, similare celor prevăzute și de legislația noastră, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat că faptele care dau naștere la bănușeli nu trebuie să fie de același nivel ca cele necesare pentru justificarea unei condamnări sau chiar pentru fundamentarea unei acuzații. Textul indicat nu impune ca autoritatea care dispune arestarea sau reținerea să fi administrat probe suficiente pentru a formula o acuzare completă în momentul arestării sau reținerii. Totuși, pentru ca aceste bănușeli să fie plauzibile, legitime, trebuie să existe fapte sau informații de natură a convinge un observator obiectiv că persoana în cauză a comis o infracțiune (A. CRÎȘU, op. cit., p. 466).

II. ACTUL PRIN CARE SE POATE LUA MĂSURA REȚINERII ȘI CALEA DE ATAC

- persoanei reținute i se **aduc la cunoștință**, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele reținerii;
- măsura reținerii se dispune atât de către organul de cercetare penală, cât și de către procuror prin **ordonanță motivată**;
- ordonanța trebuie să cuprindă:
 - denumirea parchetului și data emiterii;
 - numele, prenumele și calitatea celui care o întocmește;
 - fapta care face obiectul urmăririi penale, încadrarea juridică a acesteia și datele privitoare la persoana suspectului sau inculpatului;
 - motivele de fapt și de drept care au determinat luarea măsurii;
 - pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită;
 - ziua și ora la care măsura reținerii a început;
 - ziua și ora la care măsura reținerii se sfârșește;

- mențiunea căii de atac disponibile, cu arătarea termenului în care aceasta poate fi exercitată;
- semnătura celui care a întocmit-o.

☞ cale de atac:

1. Împotriva **ordonanței organului de cercetare penală** prin care s-a luat măsura reținerii:

- **suspectul** sau **inculpatul** poate face **plângere** la procurorul care **supraveghează** urmărirea penală, înainte de expirarea duratei acesteia;
- soluționarea plângerii se face **de îndată**, de către procuror, **prin ordonanță**;
- când procurorul care supraveghează urmărirea penală constată că **au fost încălcate dispozițiile** care reglementează condițiile de luare a măsurii reținerii, **dispune revocarea** ei și punerea de îndată în libertate a celui reținut.

2. Împotriva **ordonanței procurorului** prin care s-a luat măsura reținerii:

- **suspectul** sau **inculpatul** poate face **plângere**, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior;
- soluționarea plângerii se face **de îndată**, prin **ordonanță**;
- în cazul când constată că au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a măsurii reținerii, prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior **dispune revocarea** ei și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

III. OBLIGAȚIILE ORGANULUI JUDICIAR CE SE NASC ODATĂ CU MĂSURA REȚINERII ȘI DREPTURILE CORELATIVE ALE PERSOANEI REȚINUTE

- A. suspectului sau inculpatului reținut i se aduce la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele reținerii;
- B. organul de cercetare penală sau procurorul va aduce la cunoștința suspectului sau inculpatului, înainte de audiere, că are dreptul de a fi asistat de un avocat ales sau numit din oficiu;

↙
NB

Suspectul sau inculpatul are dreptul de a-și încunoștința **personal** avocatul ales sau de a **solicita** organului de cercetare penală sau procurorului să îl încunoștințeze pe acesta. Modul de realizare a încunoștințării se consemnează într-un proces-verbal. Exercițarea dreptului de a face personal încunoștințarea nu se poate refuza decât în mod excepțional, pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

↙
NB

Avocatul ales are obligația de a se prezenta la sediul organului judiciar în termen de cel mult două ore de la încunoștințare. În caz de neprezentare, organul de cercetare penală sau procurorul numește un avocat din oficiu. Avocatul ales sau numit are dreptul de a comunica direct cu suspectul sau inculpatul, în condiții care să asigure confidențialitatea.

- C. organul de cercetare penală sau procurorul aduce la cunoștință suspectului sau inculpatului, înainte de audiere, dreptul de a nu face nicio declarație, cu excepția furnizării de informații referitoare la identitatea sa, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa;

D. organul de urmărire penală este obligat să-i comunice în scris, suspectului sau inculpatului reținut, sub semnătură, următoarele drepturi [prevăzute la art. 83 și art. 210 alin. (1) și (2) CPP]:

1. dreptul de a nu da nicio declarație pe parcursul procesului penal, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații, acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa;
2. dreptul de a fi informat cu privire la fapta pentru care este cercetat și încadrarea juridică a acesteia;
3. dreptul de a consulta dosarul, în condițiile legii;
4. dreptul de a avea un avocat ales, iar dacă nu își desemnează unul, în cazurile de asistență juridică obligatorie, dreptul de a se desemna un avocat din oficiu;
5. dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege, de a ridica excepții și de a pune concluzii;
6. dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale și civile a cauzei;
7. dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română;
8. dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;
9. dreptul de a fi informat cu privire la drepturile sale;
10. alte drepturi prevăzute de lege;
11. dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita organului judiciar care a dispus măsura să încunoștințeze un membru al familiei sale ori o altă persoană desemnată de aceasta despre luarea măsurii reținerii și despre locul unde este reținută;
12. dacă persoana reținută nu este cetățean român, aceasta are și dreptul de a încunoștința sau de a solicita încunoștințarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetățean este sau, după caz, a unei organizații internaționale umanitare, dacă nu dorește să beneficieze de asistența autorităților din țara sa de origine, ori a reprezentanței organizației internaționale competente, dacă este refugiat sau, din orice alt motiv, se află sub protecția unei astfel de organizații.

↪
NB

Pentru cazurile prevăzute la pct. 11 și pct. 12, în mod excepțional, pentru motive temeinice, încunoștințarea poate fi întârziată cel mult 4 ore. Persoanei reținute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

↪
NB

De asemenea, dacă locul de reținere este schimbat, persoanele sau autoritățile menționate anterior vor fi încunoștințate.

13. dreptul de acces la asistență medicală de urgență;
14. dreptul de a cunoaște durata maximă pentru care se poate dispune măsura reținerii;
15. dreptul de a face plângere împotriva măsurii dispuse.

↪
NB

Pentru toate drepturile care i se comunică în scris, în cazul în care persoana reținută nu poate să semneze sau refuză să o facă, se va încheia un proces-verbal.

↪
NB

În aplicarea prevederilor privitoare la mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, organele judiciare prezintă suspectului, inculpatului sau persoanei condamnate o informare scrisă cu privire la drepturile acesteia pe parcursul procesului penal sau al procedurii de executare a mandatului european de arestare. Informarea se va face în limba română, în limba maternă sau într-o limbă pe care acesta o înțelege, după caz [art. IV din O.U.G. nr. 18/2016].

- E. organul de urmărire penală este **obligat** să-i înmâneze suspectului sau inculpatului un exemplar al ordonanței de reținere;
- F. dacă reținerea a fost dispusă de organul de cercetare penală, acesta are obligația de a-l informa pe procuror cu privire la luarea măsurii preventive, de îndată și prin orice mijloace;
- G. pe perioada reținerii suspectului sau inculpatului, organul de cercetare penală sau procurorul care a dispus măsura are dreptul de a proceda la fotografierea și luarea amprentelor acestuia.

↪
NB

Obligațiile organului judiciar se transformă în drepturi pentru suspectul sau inculpatul arestat.

↪
NB

Emiterea ordonanței de reținere **nu presupune** și întocmirea unui mandat de reținere (ca în cazul arestării – mandat de arestare).

↪
NB

Măsura reținerii poate fi dispusă și față de un minor, **în mod excepțional, numai** dacă efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării acestuia nu sunt disproporționate față de scopul urmărit prin luarea măsurii [art. 243 alin. (2) CPP].

↪
NB

În cazul **senatorilor și deputaților**, măsura reținerii nu poate fi dispusă fără încuviințarea Camerei din care fac parte, după ascultarea lor [art. 72 alin. (2) Constituția României].
Judecătorii și procurorii nu pot fi reținuți fără încuviințarea secției corespunzătoare din Consiliul Superior al Magistraturii (Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților).

↪
NB

Măsura reținerii **nu poate fi înlocuită** cu nicio altă măsură privativă sau neprivativă de libertate.

↪
NB

În cazul în care sunt îndeplinite condițiile pentru dispunerea măsurii arestării preventive, procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, cu cel puțin 6 ore înainte de expirarea duratei reținerii.

↪
NB

Măsura preventivă a reținerii **nu se confundă** cu:

- reținerea făptuitorului în cazul infracțiunilor flagrante [art. 310 alin. (1) și (2) CPP];
- prinderea făptuitorului în cazul infracțiunilor flagrante prevăzută de art. 61 alin. (2) teza finală CPP;
- aducerea cu mandat de aducere (art. 265 CPP);
- conducerea la sediul poliției [ca măsură administrativă – art. 31 alin. (1) lit. b) – Legea nr. 218/2002 de organizare și funcționare a Poliției Române].

Față de inculpatul acuzat de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, s-a dispus măsura reținerii de 24 de ore.

Măsura reținerii poate fi dispusă dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 202 CPP, dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

La calcularea termenelor privind măsurile preventive (inclusiv măsura reținerii dispusă în speță), ora sau ziua de la care începe termenul și ora sau ziua la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia (*Trib. Dâmbovița, s. pen., sent. pen. nr. 1030 din 12 octombrie 2015, www.rolii.ro*).

REȚINEREA (art. 209 și art. 210 CPP)		
Condiții	Poate fi luată	→ față de ⇒ suspect ⇒ inculpat
	Organul judiciar competent	→ de către ⇒ organul de cercetare penală ⇒ procuror
	– trebuie îndeplinite condițiile art. 202 CPP; – persoanei reținute i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele reținerii.	
Actul	→ ordonanță motivată (care trebuie să cuprindă motivele și ziua, ora la care începe și se termină); → un exemplar al ordonanței se înmânează suspectului/inculpatului.	
Durată	→ 24 h ! nu se include timpul strict necesar conducerii suspectului sau inculpatului la sediul organului judiciar.	
Procedură	→ măsura poate fi luată doar după audierea suspectului/inculpatului, în prezența avocatului ales/numit din oficiu; → suspectul/inculpatul are dreptul de a încunoștința <i>avocatul ales</i> (care trebuie să se prezinte în 2 ore de la încunoștințare): ⇒ prin OCP/procuror ⇒ personal → poate fi refuzat pentru <i> motive temeinice</i> ↳ se întocmește proces-verbal ↳ în caz de neprezentare → <i>avocat din oficiu</i> . → avocatul poate comunica direct cu suspectul/inculpatul.	
Cale de atac	→ Împotriva ordonanței OCP prin care s-a luat măsura reținerii, se poate face plângere (suspect/inculpat) la procurorul care supraveghează urmărirea penală înainte de expirarea duratei acesteia. ↳ Procurorul se pronunță de îndată prin ordonanță . → Împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura reținerii suspectului/inculpatului se poate face plângere , înainte de expirarea duratei acesteia, la prim-procurorul parchetului sau la procurorul ierarhic superior, după caz. ↳ Se vor pronunța de îndată prin ordonanță .	
Propunere de luare a unei măsuri preventive	→ Procurorul sesizează JDL de la instanța competentă, în vederea luării măsurii arestării preventive față de inculpatul reținut, cu cel puțin 6 ore înainte de expirarea duratei reținerii lui.	

Urmărirea penală

REȚINEREA (art. 209 și art. 210 CPP)		
Aspecte procedurale	<p>→ Persoana reținută are drept de a încunoștința un membru de familie ori o altă persoană, iar dacă este cetățean străin, are dreptul să încunoștințeze sau să solicite încunoștințarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ misiunii diplomatice; ⇒ oficiului consular al statului al cărui cetățean este; ⇒ unei organizații internaționale umanitare (dacă nu vrea să beneficieze de asistența autorităților din țara de origine) sau a reprezentanței organizației internaționale competente (dacă este refugiat sau din oricare alt motiv se află sub protecția unei asemenea organizații). <ul style="list-style-type: none"> ↳ Această încunoștințare nu poate fi refuzată decât pentru motive temeinice. În mod excepțional, pentru motive temeinice, încunoștințarea poate fi întârziată pentru cel mult 4 ore. ↳ ! Nu este vorba, deci, despre încunoștințarea avocatului (mai exact este vorba de dreptul de a face personal încunoștințarea, care nu poate fi refuzat decât pentru motive temeinice), care poate fi refuzată pentru motive temeinice, dar nu este prevăzută această amânare a încunoștințării pe o durată de 4 ore! <p>→ Persoanei reținute i se comunică în scris: dreptul prevăzut la art. 83 CPP; dreptul prevăzut la art. 210 alin. (1) și (2) CPP; dreptul de acces la asistență medicală de urgență; durata maximă pentru care se poate dispune măsura reținerii, dreptul de a face plângere împotriva măsurii dispuse.</p>	Urmărirea penală